

2018 LGS TÜRKÇE SORULARININ PISA OKUMA BECERİLERİ HEDEFLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Zekerya BATUR¹, Mustafa ULUTAŞ², Tuğba Nur BEYRET³

1 Doç. Dr., Uşak Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, zekerya.batur@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7918-5305.

2 Arş. Gör. Dr., Uşak Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, mustafaulutas@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8876-9591.

3 Arş. Gör., Uşak Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, tugba.beyret@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5039-7734.

Geliş Tarihi: 29.04.2019 Kabul Tarihi: 09.12.2019

Öz: Okuduğunu anlama yaşamın her yerinde, önem arz eden bir beceridir. Bu nedenle okuma ve anlama becerilerine sahip olmayan öğrencilerin akademik başarıları da düşük olmaktadır. Bunun yanında okuma becerisinin kazandırılması anadili eğitiminin başarısız olmasına neden olmaktadır. Okuduğunu anlamayla ilgili yapılan çalışmalarda, okuduğunu anlamının sadece Türkçe dersini değil diğer dersleri de etkilediği ifade edilmektedir. Bu çalışmanın amacı 2018 LGS Türkçe sorularının PISA okuma becerileri hedefleriyle örtüşüp örtüşmediğini belirlemektir. Çalışma nitel olup doküman incelemesine dayalı olarak yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda, Türkiye'nin okuma becerisi alanında sergilediği performansın diğer ülkelere göre düşük olduğu görülmektedir. LGS Türkçe sorularının PISA okuduğunu anlama hedefleriyle örtüşme düzeylerine bakıldığında ise soruların genel olarak PISA 2 ve 3. düzeylerinde kaldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma becerileri, LGS, PISA.

INVESTIGATION OF 2018 LGS TURKISH QUESTIONS FOR PISA READING SKILLS OBJECTIVES

Abstract:

Reading comprehension is an important skill in every part of life. Therefore, academic achievement of students who do not have reading and comprehension skills is low. In addition, lack of reading skills leads to failure of mother tongue education. In studies on reading comprehension, it is stated that reading comprehension affects not only Turkish lesson but also other courses. The aim of this study is to determine whether the 2018 LGS Turkish questions match the PISA reading skills goals. The study was qualitative and was based on document analysis. The results of the investigations in Turkey's ability to read the field appears to be low compared to other countries of its performance. When LGS Turkish questions overlap with PISA reading comprehension objectives, it was found that the questions remained at PISA 2 and 3 levels in general.

Keywords: Reading skills, LGS, PISA.

Giriş

Okuma dilin anlama boyutu içinde yer alır ve öğrenmenin en güçlü araçlarından biridir (Sallabaş, 2008, 145). Okuma TDK (2019)'ya göre; "Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek; yazılmış bir metnin iletme istediği şeyleri öğrenmek; bir şeyin anlamını çözmek; bazı belirtilerle bir anlamı, gizli bir duyguyu anlamak, kavramak." anlamlarına gelirken; Güneş'e (2004) göre sadece bir cümlenin anlamını alma aracı taşımayan, görme, anlama ve belleğin üst düzey çalışmasını gerektiren bir işlemdir. Kelimenin anlamını bilmenin yanı sıra anlama, kavrama, zihinde yapılandırma, aralarında ilişki kurma ve değerlendirme yapmak da gereklidir. Okuma eylemi Roe ve Smith (2011,1) tarafından temelde iki ana yapıya oturtulur : okuma süreci ve okuma çıktıları. Sürecin ve çıktıların bir değerinin olması için olması gereken temel şey "okuduğunu anlama"dır. Çünkü okuma bir anlamlandırma eylemi (Harris, Sipay, 1990); okurun kendi bilgi, beceri, birikim ve deneyimleri ile okumakta olduğu metnin iletisi arasında bağlantı kurarak bir sentez yapabilmesi durumudur(Pardo,2004). Bu yanıyla okuma, yazılı sembollerin basit bir yorumu olmaktan öteye geçer ve bireyin hazırbulunuşluğu, deneyimleri, kültürel kodları, fikirleri bu yorumlamanın içine dâhil olur(Carter vd., 2002).Okuduğunu anlama becerileri hayatın her yerinde her alanında olduğundan oldukça önemlidir.

Nitekim okuma ve anlama becerilerine sahip olmayan öğrencilerin akademik başarılarının sadece anadili derslerinde değil diğer derslerde de düşük olacağı (Bloom,1995; Sidekli,2005; Yılmaz,2008) diğer derslerle okuduğunu anlama arasında sıkı bir ilişki olduğu (Albayrak, 2001; Yazıcı, 2006; Kutlu vd., 2011 ; Bayat vd., 2014) belirtilmiştir.

Zaman ve koşulların değişmesiyle gereklilikler, sahip olunması gereken yetenekler de değişmekte dönüşmektedir.1961 yılında üyesi olduğu örgüt ve kurumlara deneyimlerini birbirleriyle paylaşabilecekleri ve sorunlara ortak çözüm üretebilme, ekonomik, sosyal ve çevresel değişimlerin etkenlerini saptama, ticaret ve yatırım alanlarındaki küresel akımları ve üretkenliği ölçme, bireylere sağlanan sosyal güvenlik, tatil süreleri, yaşlıların bakımı, hayat kalitesini artırma, ülkelerin eğitim sistemlerinin öğrencileri hayata nasıl hazırladığına kadar geniş bir çalışma alanı bulunan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) kurulmuştur (OECD, 2018). Eğitimin bireylerin yaratıcı gücünü ve verimliliğini artırması, toplumların kalkınabilmesi için nitelikli iş gücü istihdamını yaratabilmesi gerçeği(Kaynak vd.,2000),beşeri sermaye birikimini artıran önemli bir faktör olması (Çalışkan vd., 2013, 32), iş gücü verimliliğini artırması, gelir dağılımını düzenlemesi, sağlık ve beslenmeyi düzenlemesi, sosyal ve siyasal gelişmelere katkıda bulunması (Tansel, 2009), toplumun yeniliklerden faydalanmasını sağlaması (Patrinos, 2008) eğitim ile ekonomi arasında güçlü bir ilişki olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır (Nelson ve Phelps, 1966; Becker vd.,1990; Barro ve Lee,1994 ; Gylfason,2001; Hanushek ve Wößmann, 2007). OECD eğitime ilişkin bu göstergelerin üzerinde özellikle durmuş AR-GE çalışmalarına ağırlık vererek katılımcı ülkelerin eğitim grafiklerini ortaya çıkarmak ve eğitim politikalarına katkıda bulunmak amacıyla 2000 yılından itibaren 3 yılda bir, 15 yaşındaki öğrencilere uygulanmak üzere uluslararası bir öğrenci değerlendirme programı “PISA”(Program for International Student Assessment) oluşturmuştur (<http://www.oecd.org/pisa/>). Öğrencilerin, matematik okuryazarlığı, fen okuryazarlığı ve okuma becerileri alanlarındaki bilgi ve becerilerinin değerlendirildiği uluslararası en büyük eğitim araştırmalarından biri olan bu fen, matematik ve okuma alanlarında; temel, orta ve ileri seviyelerde değerlendirilmektedir. Bilgi çağı” olarak adlandırılan 21. yüzyılda bireylerden sadece “çok çalışmaları” ya da “çok okumaları” değil aynı zamanda neyi okuyup okumayacakları; neye çalışıp çalışmayacaklarını bilmeleri beklenmektedir. “21. yüzyıl bireyinin gerek eğitim yaşamında gerekse iş yaşamında başarılı olabilmesi için; yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, başkaları ile işbirliği yapabilen, problem çözücü ve yüksek iletişim becerilerine sahip, gerekli bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, bilgiye ulaşırken teknoloji kullanabilen, yeni fikirlere açık, esnek ve uyumlu, sorumluluklarını bilen, öz-yönetimli ve inisiyatif sahibi, sosyal ve kültürel becerileri gelişmiş, üretken ve liderlik becerilerine sahip bir birey olması beklenmektedir”(Eryılmaz, Uluçol, 2015, 2010). PISA uygulaması ile ilgili her ne kadar kültürel aktarımların tam yapılamaması, metinlerde Anglo-sakson bir kültürün hakim olması, 15 yaş olarak seçilen hedef kitlenin her ülkede ve hatta ülke içinde sınıf seviyelerinin farklı olması ve bunun biliş düzeylerine etki etmesi gibi eleştiriler yapılsa da (Bracey, 2004) PISA uygulamalarının hedefi de şüphesiz bu hedeflerden bağımsız değildir.

“Okuryazarlık” kavramına yeni bir yaklaşım getiren PISA “okuryazarlığı öğrencilerin temel derslerde kazandıkları bilgi ve becerileri gerekli olduğu yer ve zamanlarda kullanabilme, çeşitli durumlardaki problemleri analiz edebilme, muhakeme edebilme, elde ettiği sonuçları etkili bir biçimde sunabilme güçleri açısından ele almakta ayrıca öğrencilerin kendi öğrenme güduları, stratejileri ve düşüncelerini belirtme fırsatı da sağlamaktadır”(PISA, 2003; Turner ve Adams, 2007, 238). Ayrıca alan yazında da okur-yazarlık ve okuma-yazma kavramları arasındaki farktan sıklıkla bahsedilmektedir. Okuma-yazma kavramı kod çözme, anlam eşleştirme, bir beceri ifade ederken “okur-yazarlık” kavramı kod çözmeden öte daha derin bir anlama gerektiren, beceriden çok geliştirilebilir bir yetenek ve durağan olmayan bir süreci ifade eder (Potter, 2005; Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010).

PISA ölçümlerinde okuma becerileri açısından geleneksel okuma bilgilerini ölçme hedeflenmemiş 2003 programında, düz yazılardan listeler grafikler, şemalar ve çeşitli metin türleri sunulmuş; her bir metinle ilgili olarak belirlenen bilgiyi elde etme(metinden bulma),metni yorumlama, düşünme ve değerlendirme yapabilmesini hedefleyen çeşitli görevler verilmiştir (PISA, 2003). 2006 yılına gelindiğinde okuma becerilerinde bireyin hedeflerine ulaşma, bilgisini artırma, topluma katılımı için yazılı metinleri anlama, kullanma ve yansıtma birikimi; yaşamındaki hedeflere ulaşmada okuma becerilerini kullanabilme; öğrenmek için okuma ölçütleri de eklenerek değerlendirme bunlar üzerinden yapılmıştır (PISA, 2006). 2009 yılında ağırlıklı alan “okuma becerileri” olarak belirlenmiş; öğrencilerin okuma etkinliklerine katılımına, kendi okuma ve öğrenme stratejileri hakkındaki düşüncelerine odaklanılmıştır. PISA 2000’de kullanılan çerçeve program gözden geçirilerek geliştirilmiş ve 2009’da yenilenmiştir. Değerlendirmede kullanılan yeterli düzeyleri, üst düzeyde başarı gösteren öğrencilere yönelik daha detaylı tanımlama yapmayı ve çok üst düzeyde başarı gösteren öğrencileri daha iyi belirlemeyi sağlayacak şekilde genişletilmiş; ilk kez elektronik metinler kullanılmaya başlanmıştır fakat Türkiye bu bölüme katılmamıştır (PISA, 2009). 2012 yılında yapılan sınavda okuma becerileri alanında iki önemli değişiklik gözlemlenmektedir; dijital metinleri okuyarak birleştirme ile okumaya ilgi duyma ve üst bilişsel yapıların detaylandırılması. 2012 senesinde “dijital okuryazarlık” değerlendirmesi zorunlu tutulmadığı için Türkiye buna katılmayı tercih etmemiştir (PISA, 2012). 2015 yılına gelindiğinde sınav tamamen bilgisayar tabanlı gerçekleştirilmiştir. Türkiye’nin bu uygulamaya ilk kez katılması öğrenci başarısında “dijital okuryazarlık” etkeninin de önemli bir değişken olabileceğini düşündürmektedir (PISA, 2015). PISA’da metinler, sürekli, süreksiz, karma ve çoğul metinler formatlarında verilmekte; metin türü olarak tanımlama, öyküleme, açıklama, tartışma, yönerge türü metinlerden oluşmaktadır. Okuyucudan “bilgiye ulaşma ve bilgiyi hatırlama, bilgileri bir araya getirme ve yorumlama, kendi düşüncelerini yansıtma ve değerlendirme “ yaklaşımlarını bekleyen ölçme sistemi okuyucuya kişisel, kamusal, eğitsel ve mesleki metinler sunmaktadır. PISA uygulaması ,bu becerileri ölçebilmek için “yeterlik düzeyi” olarak adlandırılan, tabloda görülebilecek birtakım ölçütler oluşturmuştur (PISA, 2015).

PISA uygulamasının hedefi olan; temel derslerde kazandıkları bilgi ve becerileri gerekli olduğu yer ve zamanlarda kullanabilme, çeşitli durumlardaki problemleri analiz edebilme, muhakeme edebilme, elde ettiği sonuçları etkili bir biçimde sunabilmektir. 21.yüzyıl becerilerinin varmak istediği hedef, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, sağlam iletişim kanalları oluşturabilen, takım halinde çalışmaya açık, esnek ve uyumlu, sosyal becerileri gelişmiş, üretken, bilgiye ulaşırken bunu nasıl yapması ve hangi kanalları kullanması gerektiğini bilen bireyler yetiştirmektir. Bu durumu, PISA uygulamalarının hedefi, 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler yetiştirmektir, şeklinde yorumlamak yanlış olmayacaktır.

21. yüzyıl becerilerinin önemsenerek çağın gereklerine cevap verebilecek bireyler yetiştirmenin öneminden bir çok çalışmada bahsedilmiş (Yalçın,2018; Gökşün ve Kurt, 2017; Eryılmaz ve Uluyol, 2015; Kylonen, 2012) bu becerilerin ne olduğuna dair alan yazında bir çok farklı görüş olsa da 21.yüzyıl becerileri 3 ana başlık altında toplanmış(Trilling ve Fadel,2009) 13 beceriden oluşmaktadır(Partnership For 21st Century Skills, 2013);

Tablo 2. 21.yüzyıl becerileri(Partnership For 21st Century Skills, 2013).

1. Öğrenme ve Yenilikçilik Becerileri	2. Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri	3. Yaşam ve Kariyer Becerileri
Yaratıcı Düşünme	Bilgi Okuryazarlığı	Esneklik ve Uyum
Eleştirel Düşünme	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı	Kendini Yönetme
Problem Çözme	Medya Okuryazarlığı	Sosyal Beceriler
İletişim		Üretkenlik ve Hesap Verebilirlik
İşbirliği		Liderlik

2018 Liselere Giriş Sınavı

1997 yılından itibaren sekiz yıllık zorunlu eğitime geçişle birlikte ortaöğretime öğrenci alımları MEB tarafından LGS(Liselere Giriş Sınavı) adı altında yapılmış ; 2005-2008 yılları arasında içerik olarak büyük bir farklılık içermeyen OKS sistemine geçilmiş; özel okullar sınavı, Polis Koleji aday tespit sınavı, devlet parasız yatılılık ve bursluluk sınavı da tek bir çatıda toplanmış ; telafi sınavının olmaması, derslerin ve öğrenme süreçlerinin önemsizleşmesi, sistemin sınav odaklı olması, gerçek hayata ve ortaöğretime hazırlanması gibi bir takım gerekçelerle bu sistemin yerine SBS getirilmiştir. 2008-2011 yılları arasında uygulanan Seviye Belirleme Sınavı'nda (SBS) süreç

odaklı bir ölçme ve değerlendirme planlanmış; 6. sınıfta %25 oranında; 7. sınıfta %35; 8. sınıfta ise %40 oranında sonucu etkilemesi öngörülmüş; 6, 7 ve 8. sınıflarda gösterdiği ders başarısı ise sınav puanına %25; kalan %5 puan ise “yöneltilme ve davranış puanı” olacak şekilde planlanmış ancak Danıştay öğretmenler tarafından verilecek olan davranış puanı uygulamasının “kamu yararına” uygun olmadığı gerekçesiyle iptal etmiştir. 2011-2013 yılları arasında SBS sisteminin formatı değiştirilmiş kamuoyundan gelen tepkiler sebebiyle sadece 8. sınıfların sorumlu olduğu bir sınav şekli ile devam etmiştir. 2013 yılından itibaren genel liselerin Anadolu liselerine dönüşümünün tamamlanmasıyla 12 yıl zorunlu eğitime geçilmiş; ortaöğretime geçiş için TEOG sistemi getirilip ve ortaöğretime yerleşecek tüm öğrenciler için zorunlu kılınmıştır. 8. sınıfta altı temel dersin her biri için ikiser sınav, bir yılda toplam on iki sınav merkezi olarak yapılmaya başlanan sınav 2017 yılında son kez uygulanmıştır (Gür vd., 2013). TEOG sınavına ilişkin yapılan çalışmalarda ders kazanımları ölçüt alınarak hazırlanan sınavın aslında kazanımların bir çoğunu ölçemediği Türkçe dersinde ağırlık olarak okuduğunu anlama becerisini ölçtüğü (Cayhan ve Akın, 2015); bunun dışında kalan diğer sözel derslerde ise sadece okuduğunu anlama becerileri kullanılarak bir çok soruya doğru cevap verilebileceği saptanmıştır (Ceran ve Deniz, 2015).

2018 yılından itibaren tekrar LGS adı altında uygulamaya konan ortaöğretime geçiş sınavı ile birlikte sınava katılım zorunluluğu kaldırılmış; yeni uygulamayla okullar iki kategoriye ayrılmıştır; sınavla öğrenci alan okullar ve adrese dayalı öğrenci kabul eden kurumlar. Sabah oturumunda uygulanan sözel bölümde 50, öğlen oturumunda uygulanan sayısal bölümde 40 olmak üzere sınavda toplam 90 soru bulunmakta; sözel bölüm için 75 dakika, sayısal bölüm içinse 60 dakika verilmiştir. Ancak sınav sonucunda matematik ve fen bilimleri alanında boş soru sayısının yüksek olması sonucu bu bölüme ayrılan sürenin 80 dakika olması daha uygun bulunmuştur. Alanyazında 2017-2018 yılı Liselere Geçiş Sınavı’na ilişkin çalışmalar çok sık olmasa da Biber, Tuna vd. (2018) ‘nin yapmış olduğu çalışmada görüşme yapılan öğretmenler yeni sınav sistemindeki soruların ezbercilikten uzak, yorum yapabilen ve bilgiyi kullanabilen öğrenciler yetiştirilebileceğini söylemişlerdir.

Türkiye’de liseye yerleştirme yönelik sınavlar 2018 yılına kadar genel olarak bilgi temelli ve ezbere dayalı olarak yapılmaktaydı. Ancak bu sınavlar okuduğunu anlama ve sorgulama becerisinden uzaktı. Bunun yanında öğrenciler okuduğunu anlamayı ölçen uluslararası sınavlarda da istenilen başarıyı elde edemeyince, liseye giriş sınavlarına yönelik eleştiriler yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı da 2018 LGS Türkçe sorularının PISA okuma becerileri hedefleri açısından incelemektir.

Problem Durumu

PISA sınavına yönelik sonuçlar incelendiğinde, Türkiye’nin okuma becerisi alanında sergilediği performansın diğer ülkelere göre düşük olduğu görülmekte, özellikle OECD ülkelerinin arasında sonuncu sıralarda yer aldığı görülmektedir fakat LGS sı-

navlarında bu denli bir başarısızlık söz konusu değildir. Araştırmada aradaki bu farklılığa sebep olabilecek etkenler araştırılıp çözüm önerisi getirilmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmada, var olan durumu saptamak amaçlandığı için doküman incelemesi yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılmakta olan olgular hakkında yoğun betimlemeler, içerik analizleri, önseziye dayalı birtakım tahmin ve varsayımlar sağlayan güçlü kaynaklardır (Holliday,2002'den aktaran; Glesne, 2015, 122). Dokümanlar yapılacak olan çalışmayla ilgili yazılı, görsel, fiziksel ve dijital bütün kaynakları içerebilen geniş bir yelpazeye sahiptir (Merriam, 2015, 131). 2018 LGS Türkçe dersi sınav soruları içerik analizine tâbi tutularak içeriğinde yer alan metinler, Türkçe eğitimi alanında iki doçent, bir doktor, iki doktora öğrencisi olmak üzere 5 uzman görüşüne başvurularak, bu görüşler doğrultusunda PISA sınavında belirlenen öğrenci yeterlik düzeylerine uygunluk açısından incelenmiştir. Toplam 20 sorudan oluşan LGS Türkçe dersi sınav sorularının içeriği PISA öğrenci yeterlik düzeylerini içerip içermemesi yönünden tek tek incelenmiştir. Çalışmanın hacmini arttırmamak için de paragrafların tamamı yerine hatırlatıcı olması amacıyla ilk cümlelerine yer verilmiştir. Soruların tam metinleri <https://odsgm.meb.gov.tr> sitesinde yer almaktadır.

Bulgular ve Yorumlar

2018 LGS'de Türkçe alanına yönelik 20 soru bulunmaktadır. Bu sorular "PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefleri"nde (Tablo 1) ifade edilen beceriler açısından incelenmiş ve elde edilen veriler çalışmanın bulgularını teşkil etmiştir. 2018 LGS'de yer alan ilk Türkçe sorusu ve soruya ilişkin bulgu ve yorumlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3: 2018 LGS Türkçe Testi 1. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
<p><i>Okuru olmayan bir ülkede dergi çıkartmak, suya yazı yazmak gibidir. (...)</i></p> <p>1. Bu metinde altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?</p>	<p>Düzey 2: Öğrenci... fazla çıkarımda bulunulmayacak durumlarda metnin belli bir bölümünden anlam çıkarır...</p>

Tablo 3'e bakıldığında Türkçe alanı ile ilgili 1. soruda bir metin parçası verildiği görülmektedir. Bu metinde yer alan belirli ifadelerin ne anlama geldiği sorulmaktadır. Soru köküne bağlı olarak oluşturulan soru cümlesinin PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefleri'nde (OBDH) yer alan "metnin belli bir bölümünden anlam çıkarır" ifadesini işaret ettiği belirlenmiştir. Bu bakımdan Türkçe alanında yer alan 1. soru, PISA okuma becerileri 2. düzey ile örtüşmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 4'te Türkçe Testi 2. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 4: 2018 LGS Türkçe Testi 2. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
<i>Eğer yere uzanmış, hareketsiz, sessiz bir geyik yaorusu görürseniz endişelenmeniz gereken bir durum yoktur ...</i> (...) 2. Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidirmek için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır?	Düzey 2: ...Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir.

Tablo 4'e bakıldığında Türkçe Testi 2. soruda bir metin parçası üzerinden anlatım bozukluğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Öğrenciden kendi mevcut bilgilerinden hareketle metinde ele alınan durumu tespit etmesi beklenmektedir. Öğrenci metni inceleyerek kendisinden istenen ile metin arasında ilişki kurmalıdır. 2. sorunun bu yönüyle PISA Testi 2. düzey ile örtüştüğü düşünülmektedir.

Tablo 5'te Türkçe Testi 3. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 5: 2018 LGS Türkçe Testi 3. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
Son yıllarda toplumumuzun görsel sanatlar sevgisinde bir kıvılcık görüldüğü. (...) 3. Bu metinde geçen "Pencereleri hepten kapanmış binada ömür geçirmek" sözünüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?	Düzey 3: Öğrenciler... ilişkileri anlamak ve deyimlerin ya da kelimelerin anlamlarını yorumlamak için metindeki bilgileri bir araya getirebilir...

Tablo 5'te yer alan Türkçe Testi 3. sorunun kökü ve soru cümlesiyle birlikte cevap şıkları da incelendiğinde, ilgili sorunun PISA okuma becerileri 3. düzeyi işaret ettiği belirlenmiştir. Soruya ait cevap şıklarında "pencereleri hepten kapanmış binada ömür geçirmek" sözünün ilgili metin bağlamında değerlendirildiği görülmüştür. 3. sorunun, öğrencileri, yorumda bulunabilmeleri için metindeki bilgileri bir araya getirmelerine yönlendirdiği dikkat çekmektedir.

Tablo 6'da Türkçe Testi 4. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 6: 2018 LGS Türkçe Testi 4. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
(I) Japonya, uzay çöplerini temizlemek için ürettiği metalik örgü ağını Uluslararası Uzay İstasyonu'na ulaştırdı. (...) 4. Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde koşul anlamı vardır?	Düzyey 2: Öğrenci... çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir...ilişkileri anlayabilir...

Tablo 6'ya bakıldığında, 4. soruda “koşul anlamı”nın bir metin içerisinde arandığı görülmektedir. Öğrenciden metin parçasını dikkatli bir şekilde okuyarak ilgili bilgiye ulaşması, koşul ilişkisini tespit etmesi beklenmektedir. Bu bilgilerden hareketle ilgili sorunun PISA Testi 2. düzeyle örtüştüğü belirlenmiştir.

Tablo 7'de Türkçe Testi 5, 6, 7 ve 8. sorulara ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 7: 2018 LGS Türkçe Testi 5, 6, 7 ve 8. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
Teknolojik cihazları hayatımızın her sahasında görmek mümkün. (...) 5. Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?	Düzyey 3: Öğrenciler çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar... Öğrencilerin benzerlik ve farklılıkları bulabilmek ve sınıflandırabilmek için birçok özelliği göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Genellikle gerekli bilgi açık olarak verilmemiş olabilir, çok fazla bilgi olabilir ya da beklentilere ters düşen veya olumsuz bir şekilde belirtilen kavramlar gibi başka engeller de olabilir. Öğrencilerin... metnin özelliklerini yorumlayabilmeleri gerekmektedir...
6. Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?	Düzyey 3: Ana fikri belirlemek... için metindeki bilgileri bir araya getirebilir.
7. Metnin son cümlesinin ifade ettiği anlam aşağıdakilerden hangisidir?	Düzyey 2: Öğrenci... metnin belli bir bölümünden anlam çıkarır...
8. Aşağıdakilerden hangisi bu metindeki altı çizili cümlelerin bir özelliği değildir?	Düzyey 3: ... Öğrencilerin benzerlik ve farklılıkları bulabilmek ve sınıflandırabilmek için birçok özelliği göz önünde bulundurmaları gerekmektedir... Öğrencilerin... metnin özelliklerini yorumlayabilmeleri gerekmektedir...

Tablo 7’de Türkçe Testinin 5, 6, 7 ve 8. sorularına ait soru kökü ve soru cümleleri yer almaktadır. İlgili sorular, verilen tek bir metinden hareketle cevaplandırılması istenen sorulardır. 5. soruda öğrenciden metnin dil ve anlatımına ilişkin bilgileri yorumlaması beklenmektedir. Bu sorudan hareketle öğrenci, her bir şıkta yer alan bilgileri, metin içerisinde tek tek arayacaktır. Böylelikle, metnin dil ve anlatımı ile ilgili açık bir biçimde verilmemiş bilgileri metnin bağlamından ve özelliklerinden hareketle çıkarabilecektir. Öğrencinin sergileyebileceği bu beceriler, ilgili soruyu PISA Testi 3. düzeyle örtüşürmektedir.

6. soruda metnin ana fikrinin sorulduğu görülmektedir. PISA OBHD’de “ana fikri belirlemek... için metindeki bilgileri bir araya getirebilir.” şeklinde ifade edilen bu beceri ilgili sorununun PISA Testi 3. düzeyle örtüşüğünü göstermektedir.

7. soruda ise öğrencinin metnin belli bir bölümünden anlam çıkarması beklenmektedir. Bu becerinin PISA Testi 2. düzey ile örtüşüğü görülmektedir.

Son olarak metinde altı çizili bir cümlenin “tür” bakımından özellikleri sorulmaktadır. Öğrenciden cümlenin birçok özelliğini göz önünde bulundurarak doğru bilgiye ulaşması beklenmektedir. Bu yönüyle 8. soru, PISA Testi 3. düzey ile örtüşmektedir.

Tablo 8’de Türkçe testi 9. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 8: 2018 LGS Türkçe Testi 9. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
(I) İstanbul’un üstünde ne tür tarihî yapıların olduğu az çok bilinir ama altında ne var pek bilinmez. (...) 9. Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra “Böyle önemli yapıların su ihtiyacını karşılayan sarnıçların en meşhuru Yerebatan Sarnıcı’dır.” cümlesi getirilirse metindeki düşünce akışı bozulmaz?	Düzye 2: Öğrenci ... çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir. Metindeki ... ilişkileri anlayabilir...

Tablo 8’e bakıldığında, Türkçe Testi 9. soruda öğrenciden metindeki düşünce akışının devamlılığını sağlaması beklenmektedir. Öğrenci bu devamlılığı sağlayabilmek için metni dikkatli bir biçimde okumalı, soru köküne ekleyeceği cümle ile ilgili ilişkileri anlayabilmelidir. Öğrencinin sergileyebileceği bu beceri, PISA Testi 2. düzeyle örtüşmektedir.

Tablo 9’da Türkçe testi 10. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 9: 2018 LGS Türkçe Testi 10. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
<p>“Küçük Prens’in Güzel Hikâyesi” adlı bu nefis kitap, Antonie de Saint Exupery’nin yazdığı Küçük Prens öyküsünün tam metninin yanı sıra yayımlanmayan bir bölümünü, Küçük Prens karakterinin orijinal çizimlerini ve Küçük Prens üzerine yazılmış makaleleri içeriyor.</p> <p>10. Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede sözü edilen eserle ilgili kesin olarak söylenir?</p>	<p>Düzyey 2: Öğrenci birçok duruma karşılık gelebilecek ya da çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir...</p>

Tablo 9’da Türkçe Testi 10. soru yer almaktadır. Bu soruda öğrenciden metinle ilgili çıkarım yapması, verilen birçok bilgi arasından en doğru olanını bulması beklenmektedir. Bu durum PISA OBHD’de “Öğrenci birçok duruma karşılık gelebilecek ya da çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir...” şeklinde ifade edilmektedir. Bu bilgilerden hareketle ilgili sorunun PISA Testi 2. düzeyle örtüştüğü düşünülmektedir.

Tablo 10’da Türkçe Testi 11. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 10: 2018 LGS Türkçe Testi 11. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
<p>I. Mutluluğu engelleyen şeylerden biri, çok fazla mutluluk beklemektir. (...)</p> <p>11. Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?</p>	<p>Düzyey 3: ...Öğrencilerin metinlerarası ilişki kurmaları, karşılaştırma yapmaları ve açıklama yaparak metinleri irdemeleri gerekmekte ya da metnin özelliklerini yorumlayabilmeleri gerekmektedir...</p>

Tablo 10’a bakıldığında, Türkçe Testi 11. soruda dört farklı cümlenin anlam ilişkilerinin irdelendiği görülmektedir. Öğrenciden, bu metin parçaları arasında ilişki kurması ve anlamları yorumlaması beklenmektedir. Bu sorunun öğrenciden beklenen beceriler açısından PISA Testi 3. düzey ile örtüştüğünü söylemek mümkün görünmektedir.

Tablo 11’de Türkçe Testi 12. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 11: 2018 LGS Türkçe Testi 12. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
19. yüzyılın ortasından itibaren büyük şehirlerde ulaşım sorun hâline gelmeye başlayınca ülkeler toplu taşımacılığa yönelmiştir. (...) 12. Bu bilgilere göre metro hatlarının hizmete girme tarihleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?	Düzyey 3: Öğrenciler çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar... Genellikle gerekli bilgi açık olarak verilmemiş olabilir, çok fazla bilgi olabilir ... Öğrencilerin metinlerarası ilişki kurmaları, karşılaştırma yapmaları ve açıklama yaparak metinleri irdelemeleri gerekmekte ya da metnin özelliklerini yorumlayabilmeleri gerekmektedir...

Tablo 11’de yer alan Türkçe Testi 12. soruda öğrenciden farklı bilgileri bir araya getirerek bunlar arasında ilişki kurması beklenmektedir. Çoklu durumların yer aldığı soruda, bilgilerin irdelenmesi ve yorumlanması gerekmektedir. Sorunun çözümünde, bu yorumlardan hareketle bir sıralamaya ulaşılmalıdır. Bu özellikleri yönüyle Türkçe Testi 12. sorunun PISA Testi 3. düzeyle örtüştüğü görülmektedir.

Tablo 12’de Türkçe Testi 13, 14 ve 15. sorulara ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 12: 2018 LGS Türkçe Testi 13, 14 ve 15. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
Yaşadığımız dünyaya karşı taşıdığımız sorumlulukları fark etmemiz için en ideal zamanlar ilk çocukluk yıllarımız. (...)	
13. Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?	Düzey 2: Öğrenci birçok duruma karşılık gelebilecek ya da çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir... fazla çıkarımda bulunulmayacak durumlarda metnin belli bir bölümünden anlam çıkarır...
14. Bu metne göre Bilge Buhan Musa'nın, kitaplarını yazma amacı aşağıdakilerden hangisidir?	Düzey 1a: Açıkça ifade edilen bir ya da daha fazla bağımsız bilgiyi metinde bulabilir... Öğrencilerin verilen görevleri yerine getirdikleri metinlerde bilgi açıkça verilmiştir...
15. Bu metindeki numaralanmış kelimelerden hangileri zarf-fildir?	Düzey 2: ... Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir...

Tablo 12'de Türkçe Testinin 13, 14 ve 15. sorularına ait soru kökü ve soru cümleleri yer almaktadır. İlgili sorular yine verilen tek bir metinden hareketle cevaplandırılması istenen sorulardır. 13. soruda öğrenciden metne dair çıkarımlarda bulunması beklenmektedir. Şıklarda verilen ifadelerin metinde tek tek aranması ve ihtiyaç duyulan bilgilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu yönüyle 13. sorunun PISA Testi 2. düzey ile örtüştüğü düşünülmektedir.

14. soruda metinde açık biçimde ifade edilen bir bilginin öğrenci tarafından tespit edilip içeriği kavranması beklenmektedir. Bu yönüyle öğrenciyi çok da zorlamayacağı düşünülen bu sorunun PISA Testi 1a düzeyi ile örtüştüğünü söylemek mümkün görünmektedir.

15. soruda ise öğrencinin dil bilgisi becerisini ölçmek amaçlanmaktadır. Öğrencinin daha önce öğrendiği, hakkında bilgi sahibi olduğu bir konunun açık bir biçimde yönlendirilen kelimeler üzerinden tespit edilmesi beklenmektedir. Metinde yer alan bu kelimeler ile kendi bilgileri arasında ilişki kurarak ilgili soruyu cevaplaması gerekmektedir. Bu bakımdan 15. sorunun PISA Testi 2. Düzey ile örtüştüğünü söylemek yanlış olmayacaktır.

Tablo 13'te Türkçe Testi 16. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 13: 2018 LGS Türkçe Testi 16. Sorunun Düzeyi

Soru Kökü ve Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
1897 yılının Nisan ayı başlarında Ömer Şevki bey, oğlunu o günlerde subay çocukları için açılan Eyüp Sultan Askerî lisesinde özel bölüme yatılı olarak yerleştirir. (...) 16. Bu metinde aşağıdakilerin hangisiyle ilgili bir yazım yanlışı yapılmamıştır?	Düzey 2: ...Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir...

Tablo 13'te yer alan 16. soruda, 15. soruya benzer bir durumun olduğu görülmektedir. Öğrenciden mevcut bilgilerinden hareketle soru kökünde yer alan yazım yanlışlarını belirlemesi beklenmektedir. Böylelikle öğrenci metin dışı bilgileriyle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilecek ve ilgili konularda ilişki kurabilecektir. Bu sorunun da yine PISA Testi 2. düzeyle örtüştüğü düşünülmektedir.

Tablo 14'te Türkçe Testi 17. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 14: 2018 LGS Türkçe Testi 17. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretlerinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?	Düzey 2: ...Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir...

Tablo 14'e bakıldığında, 17. soruda öğrencinin noktalama işaretlerine ilişkin bilgilerinin ölçülmeye çalışıldığı görülmektedir. Burada da yine ön bilgilerin harekete geçirilmesi ve bunların şıklarda yer alan cümlelerle ilişkilendirilmesi beklenmektedir. Bu yönüyle ilgili soru PISA Testi 2. düzey ile örtüşmektedir.

Tablo 15'te Türkçe testi 18. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 15: 2018 LGS Türkçe Testi 18. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
Ben Ömer Halisdemir, Gözlerimde göremezsiniz korkuyu. (...) 18. Bu dizelerde aşağıdaki duygulardan hangisine yer verilmemiştir?	Düzy 3: Öğrenciler çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar... Öğrencilerin benzerlik ve farklılıkları bulabilmek ve sınıflandırabilmek için birçok özelliği göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Genellikle gerekli bilgi açık olarak verilmemiş olabilir, çok fazla bilgi olabilir...

Tablo 15'te soru kökü olarak bir şiire yer verilmektedir. Öğrenciden şıklarda sunulan duyguları, metinden hareketle tek tek ele alması ve çıkarımlarda bulunması beklenmektedir. Şiirde birçok duyguya yer verilmiş olması, "çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgi" düzeyine işaret etmektedir. Öğrencinin duyguları tespit edebilmesi için birçok özelliği göz önünde bulundurması gerekmektedir. Türkçe Testinde yer alan 18. sorunun belirtilen özellikler yönüyle PISA Testi 3. düzey ile örtüştüğü düşünülmektedir.

Tablo 16'da Türkçe Testi 19. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 16: 2018 LGS Türkçe Testi 19. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
1950'li yılların başında istasyon, bir mola yeri olmaktan ziyade hayatın aktığı yeri bizim kasabada. (...) 19. Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?	Düzy 2: ... Öğrenci birçok duruma karşılık gelebilecek ya da çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir... Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir...

Türkçe Testi 19. soruda bir metin parçasına yer verilmekte ve öğrenciden bu metin parçasının hangi metin türü ile ilişkili olduğunu belirlemesi beklenmektedir. Farklı türdeki metinlerle benzer özellikler gösterebilecek olan metnin içinde türe yönlendiren bilgilerin tespit edilmesi ve öğrencinin kendi ön bilgilerinden hareketle çıkarımda

bulunması gerekmektedir. Bu yönüyle ilgili sorunun PISA 2. düzey ile örtüştüğünü söylemek mümkün görünmektedir.

Tablo 17’de Türkçe Testi 20. soruya ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 17: 2018 LGS Türkçe Testi 20. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Sorunun Örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Düzey Hedefi/Hedefleri
I. Başınız ağrıyorsa “Kendinizi hangi konuda yargılıyorsunuz, uğraşıp baş edemediğiniz düşünceleriniz nelerdir?” (...) Bu üç metinden çıkarılabilecek ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?	Düzyey 6: Öğrenci detaylı bir şekilde benzerlik ve farklılıkları bulabilir, çıkarımlar yapabilir. Metni tam olarak ayrıntılarıyla anladığını gösterir ve birden fazla metinden elde ettiği çıkarımları bir araya getirebilir...

Tablo 17’de yer alan 20. soru kökü üç farklı metin parçasından oluşmaktadır. Öğrenciden her bir metnin ifade ettiği anlamı belirleyerek bir çıkarım yapması beklenmektedir. Sonrasında öğrenci, çıkarımlarını bir araya getirerek bir sonuca ulaşmalıdır. Üst düzey becerilerin ölçülmeye çalışıldığı bu sorunun PISA Testi 6. düzeyle örtüştüğü düşünülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Türkçe’nin eğitimi ve öğretimi dört temel beceri aracılığıyla yapılmaktadır (Doğan, 2003; Çıfci, 2006; Sallabaş, 2012; Batur, 2012; Kutluca ve Canbulat, 2013; Çoban, 2016). Bu becerilerden dinleme ve konuşma okul öncesinde okuma ve yazma ise örgün eğitimle kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bir beceriyi kazandırmak, uzun bir süreç almaktadır. Dolayısıyla uzun bir zaman zarfında kazandırılması beklenen beceri ya da becerileri ölçme ve değerlendirme oldukça zor olmaktadır. Özellikle dil becerilerinin gelişimlerini ölçmek, psikomotor becerileri ölçmekten daha karmaşıktır. Bir öğrencinin dinleme, konuşma, okuma ve yazmada hangi seviyeye geldiğini bir iki değişkene bakarak karar vermek zaman almaktadır. Bu bağlamda yapılan sınavlar değerlendirildiğinde, sınavların temel hedefinin verilen konuların ne kadar öğretildiğidir (Güneş, 2012; Bağlı, 2013; Çelebi, Güner vd., 2014). Hem yurt içi hem de yurt dışında yapılan sınavların bu noktadan hareketle yapıldığı görülmektedir. Türkiye’de öğrencileri bir üst kademeye geçirmek (ortaokuldan liseye) ve bir sıralama yapabilmek amacıyla çeşitli sınavlar yapılmaktadır. Bu sınavlar Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS), Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ve Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) olmuştur. OKS 1997’den 2009’a kadar liseye öğrenci seçmek için Haziran ayı içerisinde yapılan bir sınavdı. OKS’den sonra SBS uygulanmaya başlanmıştır. Bu sınavda farklı olarak yabancı dil dersine ilişkin sorulara da yer verilmiştir. Ayrıca 6,7 ve 8.sınıflara uygulanarak sınav üç yıla yayılmıştır (Doğan ve Sevindik, 2011). Bu sınavla öğrencilerin okula devam etmeleri

sağlamak ve akademik başarılarını artırmak hedeflenmiştir. SBS'ye yönelik eleştiriler yapılıncı 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren TEOG sınavına geçilmiştir. Geçiş amacı ise şöyle ifade edilmiştir: hem öğrenciyi hem de öğretmeni aktif hale getirmek; öğrencinin dışı bağımlılığını azaltmak, öğrenci başarısını tek sınavla ölçmemek, öğrenciyi sosyo-kültürel alanlara yönlendirmek gibi sıralanmıştır (Şad ve Şahiner, 2016). Yapılan düzenlenmelere rağmen öğrencilerin okul dışı eğitim kurumlara gittiği ve sınav kaygısının azalmadığı, buna bağlı olarak öğrencinin daha fazla ezber dayalı öğrenmeye yöneldiği ve nitelik liselere nitelikli öğrencilerin seçilemediği yönünde eleştiriler gündeme gelince 2017-2018 eğitim ve öğretim döneminden itibaren Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav olarak bilinen LGS'nin yapılmasına karar verilmiştir. Bu sınavın amacı ise öğrencilere okulda verilen bilgilerin günlük yaşamda kullanabilme becerisini kazandırabilmek olarak belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle LGS'de sorulan soruların yoruma dayalı ve öğrencileri ezberden uzaklaştıracak türden olmasına özen gösterilmiştir. Türkçe soruları incelendiğinde soruların dil bilgisi konularından ziyade okuduğunu anlamaya yönelik olduğu söylenebilir. Dolayısıyla soru türleri doğrudan bilgi odaklı sorular yerine günlük yaşamdan örnekler alınarak hazırlanmıştır. Böylece eğitim öğretimde önemsenen güncellik, yakından uzağa, somuttan soyuta gibi ilkelere dikkat edildiği görülmektedir. Bununla birlikte sınavın üst düzey bilişsel becerilere uygun olup olmadığı da merak konusu olmuştur. Bunun için öğrencilerin okuduğunu anlama ve üst düzey bilişsel düzeylerini ölçen uluslararası sınavlardan biri olan PISA Okuma Becerileri Düzey Hedeflerine göre sorular incelenmiştir. PISA Okuma Becerileri Düzey sınavında sorular altı düzeyden oluşmaktadır (Tablo 18). LGS'de sorulan sorular bu düzeyler açısından incelendiğinde aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır:

Tablo 18: 2018 LGS Türkçe Soruları İle PISA Testi Örtüşme Durumları

PISA Düzeyleri	Örtüşen Soru Sayısı
1b	-
1a	1
2	11
3	7
4	-
5	-
6	1
Toplam Soru Sayısı	20

Tablo incelendiğinde LGS sorularında PISA 1b, 4 ve 5. düzeylerine uygun herhangi bir soruya yer verilmediği; 1a düzeyinde 1; 2.düzeyde 11; 3.düzeyde 7 ve 6.düzeylerde ise 1 soruya yer verildiği. Bu dağılım LGS'de sorulan soru türlerinin önceki sınavlarda

sorulan soru türlerine göre okuduğunu anlamayı daha fazla öncelendiği söylenebilir. Bu bağlamda LGS sınavı hızlı okuma ve okuduğunu anlama becerisini ön plana çıkarmıştır. Bu durum okuma alışkanlığı olmayan öğrenciler için bir tez avantaj olarak düşünülmektedir. Bununla birlikte öğrencileri kitap okumaya yönlendirmesi açısından da dikkat çekici bir sınav olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle de önceki sınavlardan ayrılmaktadır. Ancak LGS’de, PISA 4 ve 5. düzeyde soru türlerine rastlanılmaması bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Sınavlarda ağırlıklı olarak sorulacak soruların 4, 5 ve 6.düzeyleerde olmasına özen gösterilmelidir. Böylece sınavların güncelliğinin yanında üst düzey anlama becerilerine de hizmet etmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- ALBAYRAK, M. (2001). “İlköğretim Okullarının 1. Kademesinden 11. Kademesine Geçişte Matematik Eğitimi ile İlgili Ortaya Çıkan Problemler” **IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi Kongre Kitabı**, MEB Basımevi, Ankara, ss. 513-517.
- ALTUN, Murat, GÜMÜŞ AYDIN, Nalan, AKKAYA, Recai, BOZKURT, Işıl,ÜLGER KOZAKLI,Tuğçe (2018). “Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Okuryazarlığı Beceri Düzeylerinin İncelenmesi”, *Technology, C.1,S.1*,ss. 66-88.
- AYSIT, Tansel(2009). “Türkiye’de Okullaşma Oranları ve Eğitimin Getirisi”, *Düşün Dergisi, S.14*, ss. 25-29.
- BAĞLI, Melike Türkân (2013). “Ara-Disiplin Olarak Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi: İlköğretim Öğrencilerinin İnsan Haklarına İlişkin Görüşleri”, *Eğitim ve Bilim, C. 38*, S.169, ss.296-310.
- BALLI, Ayça Gizem, İNKE, Hakan (2017,Mayıs). “PISA anketi 2015 sonuçlarından Yola Çıkarak Türkiye’de Eğitimin Son 20 Yıl İçin Bir Değerlendirmesi” **V. Anadolu International Conference in Economics**, Eskişehir,Türkiye.
- BARRO, Robert Joseph, LEE, Jong-Wha (1994, June). “Sources of Economic Growth”, **Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy**, North-Holland , S.40, ss. 1-46.
- BATUR, Zekerya (2012). “Divânü Lûgati’t-Türk’te Anlama ve Anlatma Becerilerine İlişkin Örnekler”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, C.7, S.2*, ss.219-231.
- BAYAT, Nihat, ŞEKERCİOĞLU, Güçlü, BAKIR, Sinem (2014). “Okuduğunu Anlama ve Fen Başarısı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi”, *Eğitim ve Bilim, C.39,S.176*, ss.457-466.
- BECKER, Gary, Stanley, MURPHY, Kevin Miles,TAMURA, Robert (1990). “Human Capital, Fertility, and Economic Growth”, *Journal of Political Economy, C.98,S.5*,Bölüm.2, ss.12-37.
- BLOOM, Benjamin Samuel(1995).**İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme** (Çev. D. Ali Özçelik), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

- BRACEY, Gerald Watkins (2004). "International Comparisons: Less Than Meets The Eye?", Phi Delta Kappan, C.85,S.6, ss. 477-478.
- CARTER, Carol, BISHOP, Joyce, KRAVITS, Sarah (2002), **Keys to Effective Learning**, Printice Hall, New Jersey.
- ÇELEBİ, Nurhayat, GÜNER, Halim, TAŞCI KAYA, Gülşah ve KORUMAZ, Mithat (2014). "Neoliberal Eğitim Politikaları ve Eğitimde Fırsat Eşitliği Bağlamında Uluslararası Sınavların (PISA, TIMSS ve PIRLS) Analizi", C.3, S.3, ss.33-74.
- ÇİFCİ, Musa (2006). "Eleştirel Okuma", Belleten-I, ss.55-80.
- ÇOBAN, Abdullah (2016). "Türkçe Eğitimi ve Öğretiminin Sorunları", Journal of Turkish Language and Literature, V. 2, I. 1, p.121-138.
- DOĞAN, Nuri ve SEVİNDİK, Hatice (2011). "İlköğretim 6. Sınıflar İçin Uygulanan Seviye Belirleme Sınavı'nın Uygunluk Geçerliği", Eğitim ve Bilim, C.36, S.160, ss.209-319.
- DOĞAN, Yusuf (2003). "Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma ve Yazma Becerileri", TÜBAR-XIII, ss.181-201.
- GÖKSÜN, Derya Orhan ve KURT, Adile, Aşkın (2017). "Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Öğrenen Becerileri Kullanımları ve 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanımları Arasındaki İlişki", Eğitim ve Bilim, C.42, S.190, ss.107-130.
- GÜNEŞ, Firdevs (2012). "Öğrencilerin Düşünme Becerilerini Geliştirme", TÜBAR-XXXII, ss.127-146.
- Güneş, Firdevs (2004). **Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi**, Ocak Yayınları, Ankara.
- GÜR, Bekir S., ÇELİK, Zafer, COŞKUN, İpek (2013). "Türkiye'de Ortaöğretimin Geleceği: Hiyerarşi mi Eşitlik mi?", Seta Analiz, S.69, ss.1-26.
- GYLFASON, Thorvaldur (2001). "Natural Resources, Education and Economic Development", European Economic Review, C.45,S.4-6, ss.847-859.
- HANUSHEK, Eric A., WÖßMANN, Ludger (2007, February). "The Role of Education Quality for Economic Growth" World Bank Policy Research Working Paper 4122, The World Bank.
- HARRIS, Albert J. ve SIPAY R. Edward (1990). **How to Increase Reading Ability. (Ninth Edition)**, Longman, New York.
- <http://www.oecd.org/about/>
- NELSON, R., Richard, PHELPS, Edmund, S. (1966). "Investment in Humans, Technological Diffusion, and Economic Growth", The American Economic Review, C.56,S.1/2, ss69-75.
- KUTLUCA CANBULAT, Ayşe Nur (2013). "Ses Temelli Cümle Yöntemi ile İlk Okuma Yazma Öğretiminde Anlamlı Okumayı Etkileyen Unsurlar", Mediterranean Journal of Humanities, C.III, S.2, ss.173-191.
- KURUDAYIOĞLU, Mehmet, TÜZEL, Sait (2010). "21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi", Türklük Bilimi Araştırmaları, S.28, ss.283-298.

- Kylonen, Patrick, C. (2012,May). "Measurement of 21st Century Skills Within the Common Core State Standards", **Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments**, K-12 Center at ETS, ss.7-8.
- KUTLU, Ömer, YILDIRIM, Özen, BİLİCAN, Safiye, ve KUMANDAŞ, Hatice (2011). "İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlamada Başarılı Olup-Olmama Durumlarının Kestirilmesinde Etkili Olan Değişkenlerin İncelenmesi", *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, C.2,S.1, ss.132-139.
- KAYNAK, Tuğray, ADAL, Zeki,ATAAY, İsmail, UYARGİL, Cavide, SADULLAH, Ahmet, ACAR, Cevat, A. ÖZÇELİK, Oya, DÜNDAR, Gönen, ULUHAN, Reha (2000). **İnsan Kaynakları Yönetimi**, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İstanbul.
- TURNER, Ross, ADAMS, Raymond, J. (2007). "The Programme for International Student Assessment: An Overview" *Journal of Applied Measurement*, C.8,S.3, ss.237-248.
- PARDO, Laura,S. (2004), "What Every Teacher Needs to Know About Comprehension", *The Reading Teacher*, C.58, S.3, ss.272-280.
- POTTER, James (2005), **Media Literacy**, Third Eddition,Sage Publications, CA.
- Partnership For 21st Century Skills, (P21). (2013). *Framework For 21st Century Learning*.
- ROE, Betty, SMİTH, Sandra, H.,BURNS, Paul. C. (2011). **Teaching Reading in Today's Elementary Schools**, Cengage Learning,Canada.
- SALLABAŞ, M. Eyyüp (2012). "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Konuşma Öz Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi", *TSA*, C.16, S.2, ss.269-290.
- SALLABAŞ, M. Eyyüp (2008). "İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.9,S.16, ss.141-155.
- SİDEKLİ, Sabri (2005), **İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Öğretici ve Öyküleyici Metinlere Göre Okuduğunu Anlama Becerilerinin Sınanması**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi),Ankara.
- ŞAD, Süleyman Nihat ve ŞAHİNER, Yusuf Kenan (2016). "Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sistemine İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri", *İlköğretim Online*, C.15, S.1, ss.53-76.
- TRILLING, Bernie, FADEL, Charles (2009). **21st Century Skills: Learning for Life in Our Times**, John Wiley & Sons, San Francisco.
- ULUYOL, Çelebi, ERYILMAZ, Selami (2015). "21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi", *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.35, S.2, ss. 209-229.
- YALÇIN, Seher (2018). "21. Yüzyıl Becerileri ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.51, S.1, ss. 183-201.

- YAZICI, Kubilay (2006). "Sosyal Bilgiler ve Okuma Becerileri", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.26, S.1, ss.273- 283.
- YILMAZ, Muammer (2008). "Türkçede Okuduğunu Anlama Becerilerini Geliştirme Yolları/The Developing Methods of Reading Comprehension Skills in Turkish", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.5,S.9, ss.131-139.
- PISA(2003),01.03.2019 tarihinde <http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/07/PISA-2003-Ulusal-Nihai-Rapor.pdf> adresinden alınmıştır.
- PISA (2006), 21.03.2019 tarihinde <http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/07/PISA2006-Ulusal-Nihai-Rapor.pdf> adresinden alınmıştır.
- PISA(2009), 21.03.2019 tarihinde <http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/07/PISA-2009-Ulusal-On-Rapor.pdf> adresinden alınmıştır.
- PISA (2012), 15.03.2019 tarihinde <http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/12/pisa2012-ulusal-on-raporu.pdf> adresinden alınmıştır.
- PISA(2015), 15.03.2019 tarihinde http://odsgm.meb.gov.tr/test/analizler/docs/PISA/PISA2015_Ulusal_Rapor.pdf adresinden alınmıştır.